

СУХОПУТНІ ВІЙСЬКА
ВІЙСЬКОВИЙ ІНСТИТУТ КИЇВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

КОМАНДНИЙ КУРС

ТАКТИЧНОГО РІВНЯ СИЛ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ
ОБОРОНИ, L-1C
(ВИШКІЛ КАПІТАНІВ)

Київ 2025

ЗМІСТ

Загальна інформація про курс	4
Розпорядок дня	5
Зasadничі принципи Вишколу	6
Команда курсу	7
Методи навчання	10
Навчально-методичне забезпечення курсу	13
Програма курсу	15
Модулі	16
Перегляд та оцінювання курсу	49
Удосконалення курсу	51
Розроблені навчальні матеріали курсу	53
Традиції курсу	57

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Вступ

Вишкіл капітанів - Командний курс тактичного рівня Сил територіальної оборони, L-1C (TrO), який є інструментом підготовки офіцерів з використанням підходів країн-членів НАТО.

Мета курсу - підготувати офіцера до ефективного командування ротою та роботи у штабі батальйону, розвинути лідерські якості командира за провідним міжнародним досвідом.

Програма Вишколу капітанів спрямована на розвиток основних навичок планування бойових дій роти та батальйону в операціях угруповань військ, виконання завдань територіальної оборони, ефективної організації функціонування підрозділу. Курс базується на вивченні та усвідомленому використанні слухачами процедур планування бою (ППБ, від TLP – Troop Leading Procedure) та військового процесу ухвалення рішень (ВПУР, від MDMP – Military Decision-Making Process) під час планування бойових дій.

Інструктажі та практичні заняття проводяться у невеликих групах, щоб забезпечити індивідуальний підхід до кожного слухача. Навчальні матеріали курсу розроблено на основі стандартів планування виконання бойових завдань у країнах НАТО з урахуванням новітнього досвіду ведення бойових дій в російсько-Українській війні.

Тривалість курсу

Курс Вишкіл капітанів триває 12 тижнів.

Навчання відбувається з понеділка по суботу. Неділя є днем відпочинку та саморозвитку слухача.

Тривалість курсу складає 600 академічних годин, з яких 416 - під керівництвом інструктора, 184 годин для самостійної підготовки. Одна академічна година триває 45 хвилин. Одне заняття триває 2 академічні години.

Один день підготовки включає не більше ніж 6 академічних годин для проведення занять під керівництвом інструкторів. Тривалість дня підготовки та занять з інструкторами може бути більшою або меншою через особливості проведення навчання за певними навчальними дисциплінами.

Розпорядок дня

Понеділок – П'ятниця

прибуття 8:30

9:00 - 10:30	заняття 1
10:50 - 12:20	заняття 2
12:20 - 13:20	обідня перерва
13:20 - 14:50	заняття 3
15:00 - 17:00	фізична підготовка
17:00 - 19:00	вільний графік роботи/ самостійна підготовка*

Субота

прибуття 8:30

9:00 - 10:30	заняття 1
10:50 - 12:20	заняття 2
12:20 - 13:20	обідня перерва
13:20 - 17:00	додаткові заняття/ самостійна підготовка

Неділя

Вільний графік

*Вільний графік роботи використовується для проведення інших важливих навчальних та адміністративних заходів, наприклад, зустрічей з почесними гостями, комунікації з інструкторами щодо отримання рекомендацій чи зворотнього зв'язку, додаткових занять під керівництвом інструкторів, групової підготовки, індивідуальної роботи слухача, роботи у бібліотеці тощо.

Засадничі принципи Вишколу

Підготовка при проходженні Вишколу капітанів побудована на методиках активного навчання з дотриманням таких принципів:

Актуальність.

Програма підготовки на Вишколі повинна бути актуальною та безпосередньо відповідати потребам слухачів, їхнім професійним інтересам та запитам.

Повага.

На Вишколі діє принцип взаємної поваги, незалежно від посад, звань, ролей, попереднього досвіду, підходів до оцінювання.

Відповідальність.

Навчання є продуктивним лише при бажанні слухачів вчитися. Саме тому вони мають бути активними, відповідально ставитись до власної підготовки і проявляти себе на заняттях.

Взаємодія.

Ефективному навчанню великою мірою сприяє взаємодія з іншими слухачами. Це сприяє формуванню навичок роботи в команді, організації співпраці та горизонтального спілкування.

Простір.

Вишкіл проходить у комфортному робочому просторі, який забезпечує гнучкість у використанні різних форматів навчання. Встановлення чітких правил надає можливість слухачам самовиразитись та творчо підійти до виконання завдань.

Розвиток.

Слухачі повинні мати можливість практично закріплювати здобуті навички та застосовувати свої знання, отримувати зворотній зв'язок та можливість відчувати динаміку свого зростання впродовж Вишколу.

Правило конфіденційності

Вишкіл капітанів — це простір емоційно зрілих та сформованих людей, де кожен може вільно висловлювати свої думки та судження. Слухачі, Команда Вишколу, запрошені почесні гості під час проведення заходів Вишколу дотримуються Правила конфіденційності. Це правило полягає у тому, що жоден з учасників заходу не має права без згоди спікера прямо чи опосередковано озвучувати його слова для осіб, які не були присутні на цьому заході чи не були учасниками дискусії.

Команда курсу

У Команді Вишколу капітанів є Директор курсу, Академічний директор та Інструктори.

Директор курсу відповідає за організацію курсу, його всебічне забезпечення та інші питання, пов'язані з успішним проведенням Вишколу.

Академічний директор відповідає за планування та організацію проведення навчальних занять інструкторами, вдосконалення курсу та інші питання, пов'язані з успішним проведенням Вишколу.

Усі заняття на курсі проводять **Інструктори**. Кожен інструктор одночасно є наставником групи слухачів.

Наставник групи відіграє основну роль у сприянні розвитку слухачів відповідно до цілей курсу. Наставник також оцінює динаміку успішності слухачів, розвиток у них командирських та лідерських якостей, своєчасно надає слухачам зворотній зв'язок щодо їхньої підготовки на Вишколі.

Як правило, наставник призначається на весь період навчання. Приблизно в середині Вишколу Директор курсу може розглянути можливість зміни наставника, якщо це необхідно для досягнення більшої об'єктивності в оцінюванні слухачів або для того, щоб дозволити слухачам сприймати різні стилі викладання.

Наставник має бути джерелом професійного і людського досвіду, знань та навичок. Наставник керує групою на «мінімальному рівні». Його завдання полягає в тому, щоб брати на себе управління якомога менше, тобто намагатися не втручатися і не пропонувати готові рішення. Наставник наглядає за роботою групи. Він може втручатися лише у тих випадках, коли група неспроможна самостійно ухвалити рішення.

Наставник оцінює успішність слухачів своєї групи. Цей процес є постійним та зазвичай полягає у неформальному спілкуванні наставника індивідуально з кожним слухачем, щоб детально розібрати причини та умови, які впливають на динаміку його розвитку.

СЛУХАЧІ

Слухачі — це офіцери, які пройшли відбір та отримали запрошення для участі у Вишколі капітанів. Слухачі зобов'язані дотримуватися встановлених правил Вишколу, бути присутніми на всіх заходах курсу, готувати і своєчасно та якісно виконувати усі завдання, визначені програмою Вишколу.

Кожна група обирає свого **Координатора**. Координатор групи допомагає Команді Вишколу у питаннях, які стосуються організації роботи групи та проведенні запланованих заходів. Також він відповідає за адміністрування внутрішнього життя своєї групи, зокрема за соціальні, спортивні, культурні та інші види активності за межами програми курсу.

ПОЧЕСНІ ГОСТІ

Під час проходження курсу слухачі матимуть можливість зустрітись і поспілкуватись з почесними гостями для обговорення актуальних тем, що сприятиме розвитку їхніх особистісних та лідерських якостей. Такі зустрічі відбуватимуться щотижня.

**НАША МЕТА – ПЕРЕМОГА!
НЕ СИЛОЮ КІЛЬКОСТІ,
А СИЛОЮ РОЗУМУ!**

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Загальні положення

Підготовка офіцерів на Вишколі капітанів передбачає активну участь слухачів у всіх заходах та особистий внесок кожного у загальний результат і здійснюється у відкритому та доброзичливому середовищі. Якість підготовки слухача залежить від ефективної діяльності усіх. Це вимагає від кожного ділитися своїми знаннями, досвідом та вчитися один в одного. Від слухачів вимагається критично мислити, аналізувати причини та процеси, виконувати та презентувати індивідуальні та групові завдання, передбачені програмою Вишколу.

Формати навчання

Навчання на Вишколі капітанів відбувається у двох основних форматах: самостійна підготовка та заняття в групах.

Аудиторні заняття.

Для активізації освітнього процесу та забезпечення обміну знаннями слухачі Вишколу працюють у кількох групових форматах:

- 1. Курс.** До навчальних заходів може бути залучений весь курс. Основна мета роботи в такому складі — узагальнення інформації після проведення різних заходів освітньої діяльності.
- 2. Навчальна група.** Слухачі курсу розділяються на навчальні групи з фіксованим складом на час навчання. Кожна навчальна група складається з 12-15 слухачів. За кожною навчальною групою на весь час навчання закріплюється окрема навчальна аудиторія.
- 3. Відділення.** Кожна навчальна група для проведення певних видів занять (практикум, гра тощо) може бути поділена на навчальні відділення.

Самостійна підготовка.

Слухачам надається час для індивідуальної підготовки до занять, підготовки письмових завдань, аналізу проведених дискусій. Така форма навчання вимагає вміння самостійно планувати та керувати своїм часом. Щоденно слухачі повинні планувати 2-5 годин для самостійної підготовки.

Види занять

Важливою особливістю проведення Вишколу є те, що слухачі до проведення заняття повинні самостійно опрацювати додаткові матеріали, які будуть надані для підготовки і у подальшому використовуватимуться під час заняття. Під час проведення Вишколу використовуються такі види занять:

Вид заняття	Опис
Інтерактивне заняття	Інструктор проводить заняття, під час якого слухачі активно беруть участь в обговоренні матеріалів, які надавались для підготовки. Для якісного засвоєння матеріалу інструктор використовує різноманітні форми інтерактивної комунікації, проводить дискусії з метою формування у слухачів критичного мислення та навичок аналізу отриманої інформації.
Групове заняття	Групове заняття передбачає виконання завдань, визначених інструктором, що вимагають колективного ухвалення рішень та роботи у команді.
Індивідуальне заняття	Слухач самостійно виконує завдання, передбачені програмою курсу, при цьому підтримується діалог про хід виконання визначеного завдання між слухачами та інструктором.

Дух змагання

Дух змагання Вишколу капітанів ґрунтується на засадах здорової конкуренції. Індивідуальні здобутки слухачів дозволяють скласти рейтинг успішності слухачів Вишколу.

Фізична підготовка та змагання

Постійна фізична підготовка є невід'ємною частиною розвитку особистості та обов'язково включається до програми Вишколу. Заняття з фізичної підготовки проводяться щоденно. Участь слухачів у заняттях з фізичної підготовки є обов'язковою. Як частина особистісного розвитку та прагнення до вдосконалення, на Вишколі заохочується дух змагальності. Саме тому індивідуальні та командні змагання відбуватимуться під час усього Вишколу. Змагання та конкурси відбуваються в години, визначені планом курсу.

Академічна заборгованість

У разі пропуску занять чи випадків, коли слухач не підготувався до практичних занять з інструктором, або не виконав завдання для самостійної підготовки, або оцінка за контрольний захід нижче, ніж пороговий рівень (менше 60 балів) у слухача формується академічна заборгованість. Академічна заборгованість у разі її непогашення може призвести до виключення слухача з курсу. Можливість та строк погашення академічної заборгованості узгоджується з інструктором індивідуально.

Процес вивчення та впровадження досвіду.

Всі слухачі курсу готують доповідь свого нещодавнього бойового (небойового – повсякдення діяльність, тренування, тощо) досвіду, з якого можна зробити певний висновок для подальшого покращення (удосконалення) діяльності, тобто це вирішення проблеми, яка вивчається або досліджується. – УРОК (Lesson).

Протягом навчального дня всі слухачі доповідають свою проєктну роботу, після завершення доповіді в групі проводиться Аналіз проведених дій (After Action Review).

Кращі проєкти можуть бути використані для створення «Дайджестів бойового досвіду» та / або для вдосконалення навчальних матеріалів курсу чи тактичних завдань.

Інструкторський склад курсу зобов'язаний на постійній основі вивчати інформаційні матеріали ВВД розроблені КСВ, ГШ, МОУ та іншими органами військового управління.

Крім того такі інформаційні матеріали розповсюджуються серед слухачів для обов'язкового самостійного опрацювання.

Контроль засвоєння (впровадження) змісту здійснюється через:

- тематичні опитування під час занять;
- організовані дискусії під керівництвом інструктора;
- включення ключових положень до практичних завдань;
- актуалізації презентацій і навчальних матеріалів;
- оновлення методичних рекомендацій.

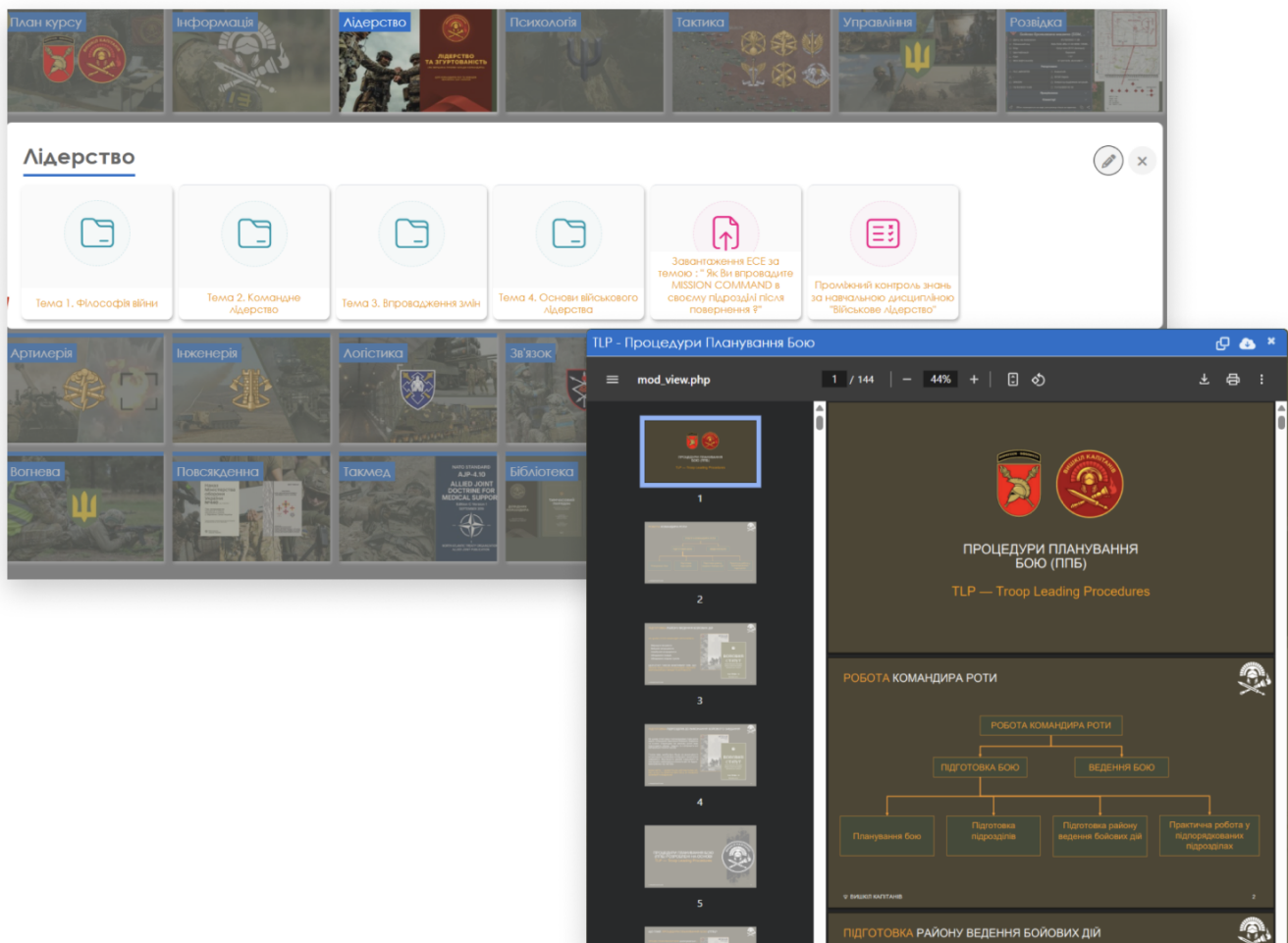
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

Науковий центр дистанційного навчання:

- Організовано на автоматизованій системі управління навчанням Moodle
- Адмініструється інструкторами курсу

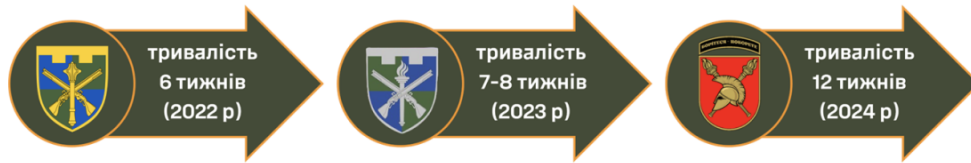
Забезпечує:

- Збереження усіх матеріалів курсу й доступ до них без прив'язки до місця навчання.
- Завантаження слухачами виконаних робіт й їх подальше оцінювання інструкторами.
- Проведення тестування по засвоєнню навчальних дисциплін.
- Календар контрольних заходів слухачів.
- Формування звітів щодо успішності слухачів.
- Отримання зворотнього зв'язку від слухачів.
- Доступ до електронної бібліотеки НУОУ.

ПРОГРАМА КУРСУ

МОДУЛЬ 1

ВІЙСЬКОВЕ ЛІДЕРСТВО

Мета. Вдосконалити лідерські якості офіцерів, розвинути характер і професіоналізм, сформувані практичні вміння для побудови боєздатної команди та ефективного виконання завдань у бойових і повсякденних умовах.

Цілі навчання. Після навчання слухач має бути спроможний:

- **пояснити** поняття «мета», «місія», «цінності» військового лідера; **інтерпретувати** та **узагальнити** принципи військового лідерства;
- **розрізняти** управління й лідерство та **застосовувати** їх узгоджено в рішеннях і діях під час командування;
- **організовувати** роботу підрозділу та **підтримувати** згуртованість для забезпечення боєздатності.;
- **застосовувати** стандартизовані протоколи внутрішніх комунікацій; **використовувати** активне слухання; **надавати** підлеглим структурований зворотний зв'язок.;
- **пояснити** роль особистої та командної відповідальності й **співвідносити** її з дисципліною та результатами підрозділу;
- **застосовувати** принципи Mission Command у плануванні й управлінні; **проводити** AAR за встановленою процедурою.;
- **порівнювати** та **оцінювати** варіанти (зокрема за таксономією Блума); **інтерпретувати** дані й **доповідати** обґрунтоване рішення.

Основні питання.

- Філософія війни: історія протистояння з РФ; ключові ідеї «Мистецтва війни» та 36 стратагем; засади МГП.
- Військове лідерство: терміни, закони, принципи; відмінності між управлінням та лідерством.
- Командне лідерство: одноосібна комунікація, активне слухання, зворотний зв'язок; згуртованість підрозділу; абсолютна відповідальність лідера.
- Впровадження змін: Mission Command; призначення й процес AAR; аналіз та оцінювання; аргументація та пояснення.

Методи навчання. Методика викладання передбачає проведення інтерактивних занять, із акцентом на залучення слухачів до аналізу реальних прикладів військового лідерства, АПД та обговорення морально-етичних дилем, проводяться контрольовані дискусії; аналіз ситуацій/кейс-стаді; моделювання управлінських дій; мозковий штурм; робота в малих групах; написання Есе; тестування (зокрема платформа Kahoot); перегляд і розбір відео; самопідготовка з додаткових матеріалів; постійне порівняння з практикою ЗС України та практиками НАТО.

Посилання.

1. Військова психологія та лідерство в Україні: проблеми та виклики впродовж циклу розгортання бойових дій : навч. посібн. Захист Патріотів. 2018. 263 с.
2. ВП 1-00(31).01. Внутрішні комунікації військового лідера. Порадник для офіцерів та сержантів: Військова навчально-методична публікація командирам з налагодження внутрішніх комунікацій. [Чинний від 2020-01-18]. Центр МПЗ Збройних Сил України. Київ : 2020. 15 с.
3. Доктрина розвитку військового лідерства у Збройних Сил України. ВКП 7-00 (03).01. Київ : ГШ ЗС України. 2020.
4. Культура відносин у військовому колективі. Порадник командирів: метод. посіб. / за заг. ред. Н.А. Агаєва. Київ: Видавничий дім Освіта України, 2021. 121 с.
5. Концепція лідерства за стандартами армій країн НАТО (Conception of leadership in accordance with the armies standards of NATO countries) : навч. посіб. / О. Хміляр та ін. Київ : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018. 252 с.
6. Лідерство сержанта та офіцера (психолого-педагогічний аспект): навч. посіб. / О.В. Бойко та ін. Львів : ЛІСВ, 2009. 188 с.
7. Основи стратегічних комунікацій у сфері забезпечення національної безпеки та оборони: навч. посіб. Київ: НУОУ імені Івана Черняхівського, 2020. 86 с.
8. Стратегія розвитку військового лідерства у Збройних Силах України: наказ ГК ЗСУ від 17.11.2023 № 325.
9. Доктрина військового лідерства армії Великобританії: Королівська військова академія Сандхерст, Кемберлі, Суррей, GU15 4PN.
10. Стратегія розвитку військового лідерства армії США, 2013 (The Army Leader Development Strategy 2013).
11. Теорія і методика формування лідерської компетентності офіцерів Збройних сил України : монографія / О. В. Бойко. Житомир : Вид. О. О. Євенок, 2020. 667 с.
12. Військове лідерство: компетентність, впевненість, гнучкість. Настанова FM 6-22 (FM 22-100). Київ: КНТ, 2023. 280 с.
13. Доктрина військового лідерства у Збройних силах України (ОП 1-296): затв. НГШ ЗС України (2024)
14. Сунь-дзи. Мистецтво війни. Видавництво Старого Лева, 2022. – 108 с.
15. 36 стратагем. Бізнес. Війна. Маніпуляції. Обман. Видавництво Арії, 2022. – 240 с.
16. Наказ Міністерства оборони України від 23.03.2017 №164 «Про затвердження Інструкції про порядок виконання Норм міжнародного гуманітарного права у Збройних Силах України»
17. Абсолютна відповідальність: уроки лідерства від «морських котиків» / пер. з англ. Ганни Литвиненко. - Київ : Книголав, 2020. - 400 с
18. ADP 6-0 – MISSION COMMAND: COMMAND AND CONTROL OF ARMY FORCES
19. ADP 5-0 – THE OPERATIONS PROCESS
20. FM 6-0 – COMMANDER AND STAFF ORGANIZATION AND OPERATIONS

МОДУЛЬ 2

ПРОЦЕДУРИ ПЛАНУВАННЯ БОЮ (ППБ, TLP - ПРАКТИКУМ)

Мета. Навчити слухачів застосовувати процедури планування бою ППБ (TLP), тренувати слухачів планувати дії роти в різних видах бою у різній обстановці, розробляти та оформлювати бойові (текстуальні і графічні) документи.

Цілі навчання. Після навчання слухач має бути спроможний:

- **пояснити** послідовність і зміст процедур ППБ (TLP); **інтерпретувати** їх застосування на рівні роти;
- **планувати** наступальний, оборонний бій і штурмові дії роти, ухвалювати рішення на ведення бою (дій), **визначати** завдання підрозділам і **організовувати** взаємодію;
- **створювати (розробляти)** та оформлювати повний комплект бойових документів (текстових і графічних);
- **здійснювати** всебічне забезпечення дій роти й **проводити** контроль готовності;
- **підтримувати** керованість підрозділом при підготовці та веденні бою (дій).
- **застосовувати** процедури управління для підтримання безперервної керованості підрозділом під час підготовки та ведення бою;
- **реагувати** на зміни обстановки та швидко **визначати** завдання підрозділам;

Основні питання.

- Методичний практикум. «Механізована рота в обороні»
- Практикум. «Мотопіхотна рота в обороні»
- Практикум. «Стрілецька рота в обороні населеного пункту»
- Практикум. «Механізована рота в наступі»
- Практикум. «Механізована рота в штурмових діях»
- Екзамен. Планування бою роти

Методи навчання. Модуль реалізується у форматі групових вправ з метою здобуття умінь з планування бойових дій за процедурами ППБ, TLP. На групових вправах офіцери на посаді командира роти виконують навчальні завдання з планування наступальних, оборонних та штурмових дій, одноосібно розробляють та оформлюють бойові (текстуальні і графічні) документи.

Методика викладання поєднує проведення інтерактивних занять та практичної роботи слухача під керівництвом інструктора. Роль інструктора — наставник, який постійно надає зворотний зв'язок, здійснює індивідуальну роботу з кожним слухачем, супроводжує процес опрацювання всіх восьми кроків ППБ, а також контролює якість підготовлених бойових документів.

Після завершення етапу планування та розроблення бойових (текстуальних та графічних) документів слухачі переходять до розігрувань і тренувань, що моделюють бойову обстановку. На цьому етапі інструктор виконує роль противника (Red team), що дозволяє перевірити логіку планування та ефективність ухвалених рішень в умовах змінної тактичної обстановки. Особлива увага приділяється швидкості реакції слухача, адаптації розробленого способу дій, управлінню підрозділом в динаміці бою, а також наданню зворотного зв'язку після завершення кожного розігрування.

Завершальний етап кожного практикуму включає представлення розроблених документів (матеріалів), тренування доведення бойового наказу командира роти та проведення аналізу проведених дій. Пасивні методи навчання передбачають самостійну підготовку слухачів до занять шляхом перегляду навчального фільму.

Завершальний етап модуля включає екзамен, під час якого кожен слухач розробляє повний комплект бойових (текстових та графічних) документів відповідно до тактичного завдання, що визначається інструктором, та усно віддає бойовий наказ перед групою, демонструючи послідовність, логіку ухвалених рішень, знання процедур ППБ, розуміння обстановки та готовність до управління підрозділом в бою.

Посилання.

1. NATO JOINT MILITARY SYMBOLOGY APP-6(C). Посилання за доступом: <https://www.cimic-coe.org/resources/external-publications/app-6-c.pdf>
2. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України, частина II (батальйон, рота), - К., 2016 (у бібліотеці курсу).
3. Управління діями механізованих (танкових) підрозділів, частина I, рота. Підручник – Л., 2020. (у бібліотеці курсу).
4. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України, частина III (взвод, відділення, екіпаж), - К., 2016 (у бібліотеці курсу).
5. Військовий стандарт "Узагальнення бойового досвіду" (у бібліотеці курсу).
6. Дайджест "Бойовий досвід" #1. Посилання за доступом: <https://sprotyvg7.com.ua/shifruvannya-koordinat>
7. FM 3-21.10 ПІХОТНА РОТА (переклад). Troop-Leading Procedures (TLP) (у бібліотеці курсу).
8. Тактика механізованих підрозділів (механізована рота): навч. посібник / [Фтемов Ю.А., Похнатюк С.В., Рєпін І.В., Вірко Є.В.]. – Л.: АСВ, 2012. – 456 с (у бібліотеці курсу).
9. Основи військового управління. Частина I. Робота командира підрозділу з організації бою: навч. посіб. / [Ткачук П.П., Рєпін І.В., Ожаревський В.А.]. – Л.:НАСВ. 2017. – 187 с (у бібліотеці курсу).
10. Навчальне відео «Планування бою: робота командира роти, взводу, відділення з отриманням бойового завдання». Посилання за доступом: <https://sprotyvg7.com.ua/lesson/planuvannya-boyu-robota-komandira-roti-vzvodu-viddilennya-z-otrimannjam-bojovogo-zavdannya-navchalne-video>
11. Тактика ведення бойових дій в населених пунктах: навч. посібник / [Куцька О.М., Годій М.В., Бєспєка В.Ю.]. – Л.: АСВ, 2013. – 120 с. (у бібліотеці курсу).
12. ATR 3-21.10 (FM 3-21.10) Infantry Rifle Company, 14 May 2018, - 618 p.
13. FM 3-90 TACTICS, 01 May 2023, - 480 p.

МОДУЛЬ 3

ВІЙСЬКОВИЙ ПРОЦЕС УХВАЛЕННЯ РІШЕННЯ (ВПУР, MDMP – ПРАКТИКУМ)

Мета. Сформувати спроможність офіцера працювати у штабі батальйону за процедурами ВПУР/MDMP, планувати наступальний і оборонний бій батальйону.

Цілі навчання. Після навчання слухач має бути спроможний:

- **пояснити** структуру, призначення і завдання штабу батальйону, **класифікувати** обов'язки посадових осіб та **інтерпретувати** порядок взаємодії секцій штабу.
- розуміє зміст і логіку кроків ВПУР/MDMP та ролі командира/штабу на кожному етапі;
- **пояснити** зміст і логіку кроків ВПУР/MDMP, **інтерпретувати** ролі командира та штабу на кожному етапі;
- **виконувати** функціональні обов'язки у складі секцій штабу, **створювати** (розробляти) та **оформлювати** бойові документи (текстові й графічні);
- **застосовувати** процедури ВПУР/MDMP для підготовки плану наступального й оборонного бою; **готувати** рішення; **визначати** завдання підрозділам
- **встановлювати** й **впроваджувати** процедури взаємодії та управління;
- **керувати** заходами всебічного забезпечення;
- **проводити** брифінги/наради

Основні питання.

- Штаб батальйону, структура і призначення підрозділів (секцій) штабу батальйону
- Практикум. Робота штабу батальйону під час планування наступального бою (ВПУР)
- Практикум. Робота штабу батальйону під час планування оборонного бою (ВПУР). Груповий проєкт

Методи навчання. Модуль проводиться у складі навчальних груп, офіцери яких до початку занять розподіляються по посадах офіцерів штабу батальйону. На групових вправах офіцери виконують навчальні завдання з планування наступальних, оборонних дій батальйону, та в складі підрозділів (секцій) штабу батальйону розробляють та оформлюють бойові (текстуальні і графічні) документи.

Методика викладання поєднує проведення інтерактивних занять та практичної роботи слухачів під керівництвом інструктора. Роль інструктора – наставник, який постійно надає зворотний зв'язок, координує дії штабу батальйону через слухачів, які отримали роль командира батальйону та начальника штабу батальйону. Основна увага приділяється застосуванню слухачами всіх знань та умінь, які вони здобули за час навчання.

Після завершення кожного кроку ВПУР проводиться розбір і оцінка підготовлених бойових документів та усних брифінгів (нарад).

Завершальний етап модулю включає розробку та захист групового проєкту, під час якого слухачі презентують спільно розроблені бойові (текстуальні та графічні) документи та проводять брифінг з віддання бойового наказу підпорядкованим підрозділам.

Посилання.

1. Польовий статут ЗС США FM3-90 (Tactics).
2. Польовий статут FM 3-21.20 The Infantry Battalion, December 2006STANAG 2019.
3. Публікація APP-6(C) NATO Joint Military Symbolology (STANAG 2019), 24 May 2011.
4. Польовий статут ЗС США FM 1-02 Operational Terms and Graphics, September 2004.
5. Польовий статут ЗС США FM 5-0 The Operations Process.
6. Польовий статут ЗС США FM 3-21.20 The Infantry Battalion.
7. Настанова СВ США Щодо тактики дій, технічних прийомів та процедур ATP 5-0.1Commander and Staff Officer Guide.
8. Основи організації роботи штабу батальйону за стандартами НАТО: навч. посібник / [П.П.Ткачук, А.В. Луньков та ін.]. – Л.: НАСВ, 2019. – 86 с.
9. Доктринальна публікація СВ ЗС США, ADP 5-0, The Operations Process, 17 May 2012.
10. Доктринальна публікація СВ ЗС США, ADP 6-0, Mission Command, 17 May 2012. ADP 6-22, Army Leadership, 1 August 2012.

МОДУЛЬ 4

ТАКТИКА

Мета. Засвоїти доктринальні положення та практичні прийоми наступального/оборонного бою, переміщення й розташування підрозділів за вітчизняними стандартами, з урахуванням досвіду російсько-української війни та стандартів (підходів) країн-членів НАТО.

Цілі навчання. Після навчання слухач має бути спроможний:

- **пояснювати** роль і місце механізованої (стрілецької/вогневої підтримки) роти та механізованого батальйону в загальновійськовому бою; **інтерпретувати** й **узагальнювати** їх організаційно-штатну структуру та бойові можливості;
- **пояснювати** особливості підготовки до розташування та порядок розташування на місцевості механізованої роти/батальйону; **класифікувати** типові варіанти розташування з урахуванням досвіду бойових дій;
- **пояснювати** особливості підготовки до пересування та порядок його здійснення для роти/батальйону; **класифікувати** способи пересування з урахуванням досвіду бойових дій;
- **пояснювати** особливості підготовки та ведення оборонного та наступального бою, штурмових дій, порядок проведення заміни підрозділів та виходу з оточення з урахуванням досвіду бойових дій (в т.ч. (вночі, на водній перешкоді, в населеному пункті, в лісі);
- **розробляти** бойові графічні документи, схеми дій роти і батальйону в наступальному та оборонному бою, під час виконання інших завдань.;
- **використовувати** топографічні карти, умовні тактичні знаки, **визначати** координати; **застосовувати** ПЗ «Кропива» для планування та управління боєм;

Основні питання.

- Призначення, структура, озброєння та спроможності підрозділів СВ ЗСУ та інших видів (родів) військ (сил) Збройних Сил України
- Використання топографічних карт. Вивчення місцевості по карті; ПЗ «Кропива», основи ПЗ «Вежа».
- Розташування на місці: Основні положення, дії підрозділів під час розташування на місці, сторожова охорона.
- Марш: основи, маршові можливості, похідна охорона, розрахунок маршу.
- Наступ: загальні положення, побудова наступального бою, способи ведення наступального бою, типові форми маневру за стандартами НАТО; ведення бою в особливих умовах; штурмові дії; вихід з оточення.
- Оборона: загальні положення, побудова оборонного бою, тактичні розрахунки, бойова охорона; дії вночі, на водній перешкоді, в НП, у лісі; заміна підрозділів; бій в оточенні, характеристики оборонних дій за стандартами НАТО
- Розроблення бойових графічних документів (картка вогню, схеми ВОП/РОП) – обов'язкові елементи, типові помилки.
- Вивчення та впровадження бойового досвіду

Методи навчання. Заняття супроводжуються візуальними презентаціями, навчальними відео з використанням методів активного навчання: «case study», аналізу проведених дій, контрольованих дискусій, практичного розроблення схем, проведення тактичних розрахунків та застосування програмного забезпечення «Кропива», тестувань на платформі «KaHoot» Пасивні методи навчання передбачають перегляд відеоматеріалів з елементами бою (дій), а також ознайомлення з актуальними матеріалами досвіду (ВВД), навчальними посібниками; захист індивідуального проекту (урок із власного досвіду).

Посилання.

1. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України, частина II (батальйон, рота) / К.: КСВ, 2016 (Затверджено наказом Командувача Сухопутних військ Збройних Сил України № 238 від 25.05.2016 року).
2. Тактика механізованих підрозділів (механізована рота): навч. посібник / [Фтемов Ю.А., Похнатюк С.В., Рєпін І.В., Вірко Є.В.]. – Л.: АСВ, 2012. – 456 с.
3. Тактика ведення бойових дій в населених пунктах: навч. посібник / [Куцька О.М., Годій М.В., Беспєка В.Ю.]. – Л.: АСВ, 2013. – 120 с.
4. Наказ Головнокомандувача ЗСУ від 11.09.2020 року № 140 «Тимчасовий порядок оформлення оперативних (бойових) документів».
5. Збірник №1-8 Матеріалів вивчення бойового досвіду російсько-Української війни 2022 року– К: ГУДтаП ГШ.
6. СТП 7-00(194) Збірник "Нормативів з бойової підготовки Сухопутних військ Збройних Сил України (за досвідом російсько-Української війни 2014-2023 років). – Київ: КП КСВ ЗСУ, 2023.
7. Матеріали вивчення бойового досвіду російсько-української війни– Київ: Генеральний Штаб Збройних Сил України.
8. «Довідник з військової топографії», Київ, Військовий інститут Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, 2016.
9. Управління діями механізованих (танкових) підрозділів. Рота: Підручник / Ожаревський В.А., Слободянюк Р.В., Яцук А.Є., Гнатов І.Г., Степаненко А.А., Яцишин О.С., Годій М.В., Шишков В.А. – Львів: НАСВ, 2020.
10. Тактика механізованих підрозділів (механізований взвод).- Львів. НАСВ, 2016. 155-264 с.
11. Методичні рекомендації щодо застосування військ (сил) (для врахування під час набуття спроможностей військами (силами) для виконання завдань за призначенням). Генеральний штаб Збройних сил України Іч. Бібліотека ДСК інв. № 1603.
12. АТР 3-21.10 (FM 3-21.10) Infantry Rifle Company, 14 May 2018, - 618 p.
13. FM 3-90 TACTICS, 01 May 2023, - 480 p.
14. Альбом схем дій підрозділів (відділення, взвод, рота, батальйон) А.В. Мартинюк, О.В. Моржецький, В.В. Татарчук, Ю.М. Тарасюк ВІТІ імені Героїв Крут, 2021. 52 с.
15. Дії механізованих підрозділів з урахуванням стандартів НАТО : навч. посібн. / Д.В. Зайцев, В.Б. Добровольський, С.О. Пахарєв, І.О. Луценко, А.О. Гальчус – К.: ВІ КНУ. 2021. – 167 с.
16. Доктрина з вивчення та впровадження військового досвіду у Збройних Силах України. ВКП 7-00(01).01: затв. НГШ ЗС України від 30.06.2020

МОДУЛЬ 5

РОЗВІДУВАЛЬНА ПІДГОТОВКА

Мета. Формування (вдосконалення) у слухачів теоретичних знань щодо організаційно-штатної структури та тактики дій частин та підрозділів противника в наступальному і оборонному бою. Сформувані у слухачів спроможність організовувати й вести розвідку в обороні, наступі, на марші та під час штурмових дій; аналізувати розвідувальні відомості (дані) для розроблення варіантів дій противника.

Цілі навчання. Після навчання слухач має бути спроможний:

- **пояснювати** мету й завдання розвідки; **класифікувати** способи (види/форми) ведення розвідки; **узагальнювати** їх застосування за умовами обстановки з урахуванням досвіду бойових дій;
- **інтерпретувати** та **досліджувати** наявні розвідувальні дані;
- **оцінювати** рельєф, гідрографію, рослинність, дорожню мережу та урбанізовані райони;
- **визначати** і **передбачати** ймовірний характер дій противника;
- **інтерпретувати** порядок організації системи ситуаційної обізнаності за рахунок побудови комплексної системи спостереження в ротному опорному пункті за рахунок системи спостережних постів та роботи шатних та позаштатних екіпажів БпЛА;
- **створювати** та **організовувати** комплексну систему спостереження в ротному опорному пункті;
- **визначати** завдання бойовому розвідувальному дозору, розвідувальному дозору, дозорному відділенню, спостережному посту (спостерігачеві), екіпажу БпЛА, підрозділу (групі), групі для влаштування засідки;
- **пояснювати** основи РЕР як елемента технічної розвідки; **розрізняти** основні можливості та обмеження; **класифікувати** типові завдання РЕР у взаємодії з іншими видами розвідки;
- **застосовувати** ПЗ «Дельта» для аналізу противника, планування та управління боєм;

Основні питання.

- Мета розвідки, види, вимоги до розвідки, способи ведення розвідки
- Розвідка в обороні наступі, на марші та під час штурмових дій
- ОШС, ОБТ, бойові можливості мотострілецьких і танкових підрозділів, підрозділів ПДВ та МП зс рф
- Тактика дій мотострілецьких і танкових підрозділів, підрозділів ПДВ та МП зс рф в обороні та наступі
- ISTAR у підрозділах ЗС України
- Застосування інформаційно-комунікаційної системи «Інтеграційна платформа «Дельта» Збройних Сил України»
- Застосування засобів радіоелектронної розвідки (РЕР) під час виконання бойових завдань

Методи навчання. Заняття супроводжуються візуальними презентаціями, навчальними відео з використанням методів активного навчання: «case study», аналізу проведених дій, контрольованих дискусій, практичного розроблення схем (варіантів дій противника), застосування програмного забезпечення «Дельта» та тестувань на платформі «Kahoot». Пасивні методи навчання передбачають самостійну підготовку слухачів до занять шляхом перегляду відеоматеріалів з елементами бою (дій), а також ознайомлення з актуальними матеріалами досвіду (ВВД), навчальними посібниками.

Посилання.

1. БП 3-77(04)56.02 Бойовий статут військових частин (підрозділів) розвідки сухопутних військ, десантно-штурмових військ, морської піхоти військово-морських сил Збройних Сил України 2022р.
2. ВКП 2-77(11).01 Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 18.03.2021 "Про затвердження доктрини "Тактична розвідка".
3. ВКП 2-22(28).01 Наказ Головнокомандувача Збройних Сил України від 20.10.2020 № 207дск "Про затвердження доктрини "Комплексна розвідка, спостереження та дорозвідка".
4. Розвідка в батальйоні: навчально-методичний посібник/ Ожаревський В.А., Панасюк В.В. та інші – Львів: АСВ, 2014. – 112с. 23
5. 5. Довідник основних зразків озброєння та військової техніки ЗС РФ, Київ, 2014.- С.9-70, 80-120,168-172.
6. Методичні рекомендації ГУ БП зсрф за досвідом бойових дій в Україні «Особливості ведення бойових дій в населеному пункті (місті) та лісосмугах в складі штурмового загону (рота, взвод)», 2022 р.
7. Методичні рекомендації зс рф за досвідом бойових дій в Україні «Проблемные вопросы активных наступательных действий и пути их решения», 2023 г.
8. "Досвід ведення бойових дій військовими формуваннями російської федерації в операційній зоні оперативно тактичного угруповання "Соледар". – Київ: НЧОВ, 2023.
9. Положение "Об штурмовых ротах «Z» 8 ОА [https:// sprotvyg7.com.ua](https://sprotvyg7.com.ua)
10. «Інформаційний бюлетень з впровадження досвіду ООС (РЧВ) за березень 2023 року» (вх. №2158 дск). ГШ ЗС ЗС України

МОДУЛЬ 6

ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ БЕЗПІЛОТНИХ СИСТЕМ

Мета. Сформувати у слухачів цілісного уявлення про типи, бойові можливості та способи застосування безпілотних систем (БпС) на рівні роти (батальйону) у сучасних бойових умовах, з урахуванням досвіду російсько-української війни.

Цілі навчання. Після навчання слухач має бути спроможний:

- **класифікувати** типи БпЛА, БпНК за призначенням/можливостями, **пояснити** обмеження застосування;
- **порівняти** та **інтерпретувати** варіанти застосування БпС за умовами обстановки; **визначити** доцільність і **пов'язати** вибір БпС з очікуваними ефектами;
- **впроваджувати** БпС у планування та управління боєм роти, **визначити** завдання екіпажам БпС (розвідка, коригування, ураження, зв'язок, РЕБ, логістика) та **керувати** виконанням завдань;
- забезпечує обмін даними і ситуаційну обізнаність підрозділу з використанням ІКС «Дельта» (та взаємодією з іншими засобами управління);
- **використовувати** ПЗ «Дельта» для обміну даними й підтримання ситуаційної обізнаності; **пов'язувати** її з іншими засобами та системами управління; **інтерпретувати** отримані дані для прийняття рішень.

Основні питання.

- Безпілотні літальні апарати та Безпілотні авіаційні комплекси
- Функції БпАК за призначенням
- Тактика застосування БпЛА для ведення розвідки, коригування та ураження
- Постановка завдань екіпажам БпЛА
- Технологічний підхід до впровадження наземних роботів
- Види БпНК та їх ТТХ
- Основи застосування БпНК на рівні рота-батальйон

Методи навчання. Заняття модулю супроводжуються візуальними презентаціями, навчальними відео з використанням методів активного навчання: «case study», аналізу проведених дій, контрольованих дискусій, виїзних практичних занять.

Пасивні методи навчання передбачають самостійну підготовку слухачів до занять шляхом опрацювання витягів з бойових статутів, доктрин, опрацювання матеріалів досвіду з організації, функціонування та бойового застосування безпілотних систем (БпС) у підрозділах рівня рота (батальйон) під час підготовки та ведення бойових дій

Посилання.

1. Доктрина застосування безпілотних систем у силах оборони України, затверджена Головнокомандувачем Збройних Сил України від 01.01.2024.
2. Наказ Міністра оборони України від 08.12.2016 № 661 "Про затвердження Правил виконання польотів безпілотними авіаційними комплексами державної авіації України".
3. Тимчасовий бойовий статут "БЕЗПІЛОТНІ АВІАЦІЙНІ КОМПЛЕКСИ (СИСТЕМИ) КЛАС II ТА III".
4. Звіт Командування сил безпілотних систем Збройних сил України з вивчення досвіду застосування наземних роботизованих комплексів Силами оборони України.

МОДУЛЬ 7

ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ АРТИЛЕРІЇ

Мета. Підготувати офіцера до ефективного застосування вогню штатних, доданих і підтримуючих артилерійських підрозділів у бою, з урахуванням досвіду російсько-української війни та надати розуміння особливостей взаємодії, виклику та коригування вогню.

Цілі навчання. Після навчання слухач має бути спроможний:

- **пояснити** роль, місце й завдання артилерійських підрозділів у загальновійськовому бою;
- **класифікувати** види вогню та розуміти бойові можливості та обмеження артилерії з урахуванням досвіду бойових дій;
- планує вогневу підтримку роти в обороні, наступі та в штурмових діях; узгоджує ефекти і час у контурі ОВгП;
- **пояснити** вимоги до вогневої підтримки роти в обороні, наступі та під час ведення штурмових дій; **створити** план вогневої підтримки; **пов'язувати** ефекти й час у контурі ОВгП;
- **встановлювати** взаємодію з артилерійськими підрозділами; **визначати** завдання силам та засобам вогневої підтримки;
- **визначати** завдання на виклик вогню, веде спостереження за результатами стрільби та здійснює коригування за встановленими алгоритмами;
- **використовувати** та **експлуатувати** інформаційні системи («Кропива», «Кофеїн», тощо) для планового й динамічного таргетування; **інтерпретувати** дані та **пов'язувати** їх із рішеннями щодо ураження цілей;

Основні питання.

- Концепція загальної та безпосередньої вогневої підтримки
- Типи ефектів згідно доктрини ОВгП. Основи планування періодів ОВгП
- Організаційно-штатна структура артилерійських підрозділів, їх можливості та характеристики ОВТ
- Загальна концепція планового та динамічного таргетування та роль ІС в ньому (ПК Кропива, СПЗ Кофеїн та інтеграції із іншими ІС)

- Організація безпосередньої вогневої підтримки на рівні батальйону та бригади
- Алгоритм виклику вогню артилерії, корегування вогню артилерії

Методи навчання. Методика викладання передбачає поєднання теоретичних положень щодо організації вогневої підтримки із відпрацюванням на практиці алгоритмів виклику та коригування вогню. Заняття супроводжуються візуальними презентаціями, навчальними відео з використанням методів активного навчання: «case study», аналізу проведених дій, контрольованих дискусій, застосування програмного забезпечення «Кропива» та тестувань на платформі «Kahoot» Пасивні методи навчання передбачають самостійну підготовку слухачів до занять шляхом опрацювання витягів з бойових статутів, доктрин і навчальних посібників щодо можливостей артилерії, організації вогневої підтримки та досвіду її застосування у сучасній війні. Упродовж вивчення дисципліни забезпечується системне залучення бойового досвіду ЗС України, а також ознайомлення з принципами планування об'єднаної вогневої підтримки відповідно до сучасних стандартів НАТО.

Посилання.

1. Бойовий Статут артилерії Збройних Сил України, ч. II (дивізіон, батарея, взвод, гармата), затверджений наказом Генерального Штабу від 18.05.2020 №376.
2. Тактика артилерії. Дивізіон, батарея, взвод, секція, відділення, гармата. Підручник. // Ткачук П.П., Репіло Ю.Є., Свідерок С.М. та ін./ Львів: НАСВ, 2018. – 773 с.
3. Коректувальник артилерійського вогню: Навчально-методичний посібник.//Вахнін О.В., Баландин М.В., Вознюк В.В. / – Львів: НАСВ, 2016. – 64 с.
4. Настанова із стрільби і управління вогнем наземної артилерії (дивізіон, батарея, гармата). – Львів: НАСВ, 2021. – 292 с.
5. Військовий посібник ВП 3.09 Вогнева підтримка, Генеральний штаб, травень 2017.
6. Блокнот зі стрільби і управління вогнем (батарея, дивізіон): Навчальний посібник. // Яковенко В.В., Вахнін О.В., Подлесний О.В. – Львів: АСВ, 2014. – 186 с.
7. Курс підготовки артилерії Збройних Сил України (артилерійська бригада, реактивний артилерійський полк, дивізіон, батарея, взвод, гармат), затверджений наказом Генерального штабу від 11.03.2020 №97.
8. Особливості застосування підрозділів ракетних військ і артилерії у специфічних діях за досвідом антитерористичної операції. Навчальний посібник.//Ткачук П.П., Свідерок С.М., Руденко О.В., Бахмат М.В., та ін./ – Львів: НАСВ, 2016. – 81 с.
9. Матеріали вивчення бойового досвіду російсько-української війни – Київ: Генеральний штаб Збройних Сил України.
10. Доктрина Ракетні війська і артилерія Збройних Сил України (тимчасова) : затверджена Головнокомандувачем ЗС України від 03.11.2022
11. Доктрина "Об'єднана вогнева підтримка" (тимчасова): К.: НДЦРВіА, 2023. 40 с.
12. Планування вогневої підтримки на тактичному рівні : навч. посіб. / О.О. Ріман, В.М. Приміренко, Є.А. Цветков, А.В. Шитіков. К.: НУОУ, 2023. 124 с.
13. Об'єднана вогнева підтримка. Структура підрозділів ОВГП та функціональні обов'язки посадових осіб. Навчальні матеріали - К.: НУОУ, 2023. -16 с.
14. Збірник "Формалізованих документів, які розробляються (ведуться) підрозділами об'єднаної вогневої підтримки" - К.: ГУ РВіА та БС ГШ ЗСУ 2023. - 52 с.

МОДУЛЬ 8

ОСНОВИ ІНЖЕНЕРНОЇ ПІДТРИМКИ

Мета. Підготувати слухачів до планування і здійснення заходів інженерної підтримки підрозділів у наступальному й оборонному бою.

Цілі навчання. Після навчання слухач має бути спроможний:

- **пояснити** завдання й заходи інженерної підтримки в наступі, обороні та стабілізаційних діях; **класифікувати** їх за призначенням та етапами бою;
- проаналізувати фактори місцевості та **визначити** обмеження та на основі аналізу **передбачати** ймовірні варіанти дій противника;
- **визначати** обсяги та **встановлювати** черговість фортифікаційного обладнання позицій/опорних пунктів; **визначати** відповідні завдання інженерним підрозділам;
- планувати та **впроваджувати** улаштування й утримання інженерних загороджень; **пов'язувати** їх із природними перешкодами, маневром своїх військ і комплексним вогневим ураженням для досягнення запланованих ефектів;
- **планувати** та **організовувати** заходи забезпечення мобільності підрозділу на замінованій місцевості, подолання загороджень і водних перешкод; **визначати** послідовність дій і необхідні ресурси;
- **інтегрувати** інженерні заходи в замисел бою, **пов'язувати** їх із маневром своїх військ і системою вогневих ефектів, **встановлювати** порядок взаємодії виконавців.

Основні питання.

- Інженерна розвідка противника, місцевості та об'єктів перед переднім краєм оборони, на підступах до оборони, на рубіжах дій підрозділів
- Об'єми, черговість, сили і засоби що залучаються для фортифікаційного обладнання позицій, опорних пунктів
- Улаштування та утримання інженерних загороджень, підготовка (проведення) руйнувань
- Виконання інженерних заходів щодо маскуванню підрозділів та ОВТ

- Порядок підготовки позаштатних груп розмінування
- Інженерна підтримка мобільності військ (сил)
- Інженерна розвідка противника і місцевості
- Пророблення проходів у мінно-вибухових загородженнях
- Підготовка та утримання шляхів пересування військ (сил)
- Маскування військ та об'єктів
- Подолання водних перешкод

Методи навчання. Заняття супроводжуються візуальними презентаціями, навчальними відео з використанням методів активного навчання: «case study», аналізу проведених дій, контрольованих дискусій, тестувань на платформі «Kahoot». Пасивні методи навчання передбачають самостійну підготовку слухачів до занять шляхом опрацювання витягів з бойових статутів, доктрин, інструкцій та навчальних посібників.

Посилання.

1. БП 10-24(16)58.01. Бойовий статут Сил підтримки Збройних Сил України „Інженерні війська” частина III (взвод, відділення, екіпаж). – Київ: КСП ЗС України, 2021. – 194 с.
2. Методика інженерно-тактичних розрахунків під час прийняття рішення. Навчальний посібник / Нецадін О.В., Фтемов Ю.О., Павлючик В.П. – Львів: НАСВ, 2019. – 238 с.
3. Збірник матеріалів вивчення бойового досвіду російсько-української війни 2022 року (№ 116/7/2/2344 від 04.04.2022). – Київ: ГУДП ГШ ЗСУ, 2022. – 81 с.
4. Методичні рекомендації щодо фортифікаційного обладнання місць виконання завдань підрозділами (від 19.05.2022 № 343/3598). – Київ: КСП ЗСУ, 2022. – 37 с.
5. ВКДП 10-90(03).01. Настанова застосування сил і засобів дистанційного мінування (Наказ командувача Сил підтримки від 03.12.2020 р. № 86). – Київ: КСП ЗС України, 2020. – 62 с.
6. ВКДП 10-89(03.01). Настанова подолання водних перешкод та суходолів (Наказ командувача Сил підтримки від 02.12.2020 р.). – Київ: КСП ЗС України, 2020. – 214 с.
7. ВКДП 10-93(03).01. Настанова улаштування інженерних загороджень, їх маркування, облік та звітність (Наказ командувача Сил підтримки від 12.10.2020 р. № 68). – Київ: КСП ЗС України, 2020. – 179 с.
8. ВКДП 10-90(03).01. Настанова з подолання (маркування) загороджень (Наказ командувача Сил підтримки від 12.10.2020 р. № 67). – Київ: КСП ЗС України, 2020. – 204 с.
9. Наказ НГШ №161 від 19.04.2018 “ІНСТРУКЦІЯ з правил поведження військовослужбовців на місцевості, на якій є вибухонебезпечні предмети, та дотримання заходів мінної безпеки”.
10. ПВП 7-00(92).01 “Методичні рекомендації з удосконалення фортифікаційного обладнання опорних пунктів (позицій на відділення) Київ: КСП ЗС України”, 2024. – 21 с.

МОДУЛЬ 9

ОСНОВИ ВІЙСЬКОВОГО ЗВ'ЯЗКУ

Мета. Вдосконалити здатність слухачів вести радіообмін і підтримувати безпеку зв'язку в радіомережах підрозділу з урахуванням вимог сучасного бою.

Цілі навчання. Після навчання слухач має бути спроможний:

- **пояснити** основи організації зв'язку в підрозділі, **класифікувати** основні тактико-технічні характеристики штатних засобів зв'язку та **узагальнити** їх призначення та обмеження;
- **інтерпретувати** фактори які впливають на якість зв'язку в сучасних умовах ведення бойових дій;
- **організувати** зв'язок на марші, в обороні й наступі, підтримуючи безперервність управління;
- враховувати загрози РЕБ/РЕР, **впроваджувати** заходи COMSEC/TRANSEC для збереження стійкості зв'язку під час підготовки й ведення бою, **визначати** послідовність дій і відповідальних;
- **застосовувати** стандартизовані правила радіообміну (позивні, формат повідомлень, дисципліна ефіру) та **дотримуватися** вимог прихованого управління військами, виконувати обмін із високим ступенем точності.

Основні питання.

- Умови, що визначають організацію зв'язку в механізованому батальйоні в основних видах бою
- Вплив характеру бойових дій на організацію зв'язку в механізованому батальйоні
- Завдання зв'язку, сили та засоби зв'язку механізованого батальйону
- Система зв'язку механізованого батальйону (окремого батальйону ТрО), порядок ведення радіообміну
- Організація зв'язку в механізованому батальйоні на марші, в оборонному та наступальному бою

Методи навчання. Заняття супроводжуються візуальними презентаціями з використанням методів активного навчання: моделювання ситуацій із втрати/відновлення зв'язку, практичного відпрацювання радіообміну в групах, аналізу проведених дій, контрольованих дискусій, тестувань на платформі «Kahoot». Пасивні методи навчання передбачають самостійну підготовку слухачів до занять шляхом самостійного ознайомлення з характеристиками сучасних засобів зв'язку, переглядом навчальних відео, вивчення стандартних операційних процедур та правил радіообміну. Під час занять передбачається постійна прив'язка до досвіду застосування засобів зв'язку в умовах сучасної війни — застосування противником засобів РЕБ та РЕР.

Посилання.

1. Давіденко С.В. Організація військового зв'язку в підрозділах тактичної ланки управління: Навчальний посібник / С.В. Давіденко, О.О. Лаврут, Б.М. Бойчук та ін. – Львів: НАСВ, 2018. – 289 с.
2. Мобільні системи транкінгового радіозв'язку: навчальний посібник / С.В. Давіденко, О.О. Лаврут, С.О. Івко, Б.М. Бойчук. – Львів: НАСВ, 2019. – 167 с.
3. Harris: цифрові засоби зв'язку тактичної ланки управління Збройних Сил України: Навчальний посібник / О. Лаврут, С. Давіденко, В. Опалинський та ін. – Львів: НАСВ, 2021.-241 с.
4. Цифрові засоби зв'язку та комутації сучасних командно-штабних машин тактичної ланки управління: Навч-й посібник / О. Лаврут та ін. – Львів: НАСВ, 2022. – 259 с.
5. Цифровий комплекс засобів зв'язку бойової броньованої машини: Навчальний посібник / С. Давіденко, О. Лаврут, С.О., Б. Бойчук та ін. – Львів: НАСВ, 2020. -175 с.
6. Доктрина. Зв'язок та інформаційні системи. Київ: ГШ ЗС України, 2020.
7. Доктрина Військ зв'язку та кібербезпеки Збройних Сил України. Київ: ГШ ЗС України, 2021.
8. Настанова "Тактичний зв'язок" ВКДП 6-110(03).01. Київ: ГШ ЗС України, 2020.

МОДУЛЬ 10

ОСНОВИ РАДІОЕЛЕКТРОННОЇ БОРОТЬБИ

Мета. Досягнення розуміння слухачами основних положень теорії електромагнітного поля, які покладено в основу принципів реалізації РЕБ, формування знань та навичок організації і ведення РЕБ в підрозділах батальйону та бригади.

Цілі навчання. Після навчання слухач має бути спроможний:

- **пояснити** складові РЕБ, порядок побудови системи РЕБ, організацію управління, взаємодії та оповіщення, основні параметри засобів;
- **пояснити** призначення типових засобів РЕБ ближньої дії;
класифікувати їх за типами, ТТХ та обмеженнями застосування;
- **досліджувати** та **інтерпретувати** радіоелектронну обстановку, **пов'язувати** заходи РЕБ з ІКС/системами ситуаційної обізнаності та **впроваджувати** процедури, що підвищують ефективність управління;
- **організувати** застосування типових засобів РЕБ ближньої дії та **встановити** порядок підтримання їх готовності, **керувати** діями розрахунків і **застосовувати** РЕБ спрямованої та «купольної» протидії з необхідною точністю.

Основні питання.

- Поняття радіохвилі. Характеристики, параметри сигналів
- Спектр сигналу. Діапазони частот та їх використання
- Типи та будова антен. Частотні властивості антен
- Зміст та складові РЕБ
- Призначення, класифікація, склад та ТТХ засобів РЕБ
- Варіанти бойового застосування
- Порядок побудови ешелонованої системи РЕБ
- Організація роботи підсистем виявлення, технічного аналізу та подавлення
- Порядок обладнання позицій для засобів РЕБ ближньої дії. Обов'язки номерів бойового розрахунку
- Порядок перевірки, налаштування застосування типових засобів РЕБ ближньої дії

Методи навчання. Методика викладання передбачає поєднання теоретичних занять із технічною підготовкою, розглядом прикладів бойового застосування РЕБ у ході російсько-української війни, а також аналізом ситуацій із протидії ворожим БПЛА на тактичному рівні.

Заняття супроводжуються візуальними матеріалами та побудовані з урахуванням досвіду російсько-української війни: під час аналізу обговорюються приклади помилок та ефективних рішень у питаннях порядку побудови системи РЕБ батальйону (бригади СТрО), визначення оптимальних позицій для засобів ближньої дії, аналізу спектру сигналів противника.

Пасивні методи навчання передбачають самостійну підготовку слухачів до занять шляхом ознайомлення з характеристиками сучасних засобів РЕБ.

Посилання.

1. Доктрина з радіоелектронної боротьби в об'єднаних операціях, 2020.
2. Настанова з радіоелектронної боротьби в Збройних Силах України. Введена в дію наказом начальника Генерального Штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України від 03.01.2018 № 1т.
3. Настанова з бойового застосування частин радіоелектронної боротьби. Частина 1. (полк, батальйон, рота перешкод радіозв'язку). Введена в дію наказом начальника Генерального Штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України від 05.03.2010 № 01.
4. Бойовий статут Сухопутних військ «Радіоелектронна боротьба Сухопутних військ Збройних Сил України». Затверджено та введено в дію наказом Командувача Сухопутних військ ЗС України від 23.12.2020 №1002 дск.
5. Методичні рекомендації "Організація та ведення радіоелектронної боротьби у загальновійськовому бою". ГШ ЗСУ, 2022.
6. Бюлетені, інформаційно-аналітичні (довідкові, методичні) матеріали щодо застосування військових частин (підрозділів) Збройних Сил України, інших військових формувань під час відсічі повномасштабної агресії рф. – 2024-2025.

МОДУЛЬ 11

ОСНОВИ ЛОГІСТИКИ

Мета. Сформувати у слухачів знання з тилового та технічного забезпечення роти/батальйону й уміння планувати та організовувати матеріально-технічне забезпечення під час підготовки і ведення бойових дій.

Цілі навчання. Після навчання слухач має бути спроможний:

- **пояснити** основні заходи логістичного забезпечення підрозділів в основних видах бою та порядок організації їхнього виконання
- **визначати** потреби за класами постачання (боєприпаси, ПММ тощо) і **створювати** заявки/розрахунки для батальйону;
- **організовувати** сезонне обслуговування ОБТ, контроль справності та готовності техніки;
- **адмініструвати** облік ОБТ і МТЗ, **виконувати** процедури оформлення, списання витрачених/втрачених матеріальних засобів відповідно до встановленого порядку;
- **використовувати** знання основних положень логістичного забезпечення батальйону (роти) при плануванні підготовки та ведення бойових дій.

Основні питання.

- Основи логістичного забезпечення підрозділів під час виконання завдань за призначенням
- Організація тилового забезпечення підрозділів
- Організація технічного забезпечення підрозділів
- Особливості логістичного забезпечення підрозділів в оборонному бою
- Особливості логістичного забезпечення підрозділів в наступальному бою

Методи навчання. Заняття супроводжуються візуальними презентаціями з використанням методів активного навчання: аналізу проведених дій, контрольованих дискусій, тестувань на платформі «Kahoot». Пасивні методи навчання передбачають самостійну підготовку слухачів до занять шляхом опрацювання витягів з керівних документів та навчальних посібників.

Посилання.

1. Тимчасова настанова з логістичного забезпечення ЗС України (частина II), КСЛ ЗС України, 2020, 191 с. (Наказ ГШ ЗС України від 12.03.2020 р. № 101/дск)
2. Бойовий Статут Сухопутних військ Збройних Сил України "Логістичні операції" (тактичний рівень) БП 4 - 146 (11).01, КСВ ЗС України, 2021, 108 с. (Наказ КСВ ЗС України від 30.03.2021 р. №219)
3. Збірники матеріалів вивчення бойового досвіду російсько-Української війни 2022-23 років.

МОДУЛЬ 12

ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ МЕДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДРОЗДІЛУ У БОЙОВИХ УМОВАХ

Мета. Формування у слухачів системного розуміння та практичних навичок щодо організації медичного забезпечення, надання допомоги пораненим у бойових умовах, а також побудови ефективної системи управління виживанням підрозділу на полі бою.

Цілі навчання. Після навчання слухач має бути спроможний:

- **пояснити** структуру та функції системи управління виживанням у підрозділі, **класифікувати** рівні підготовки ASM/CLS/CMC та **співвідносити** їхню роль із завданнями підрозділу.
- **інтерпретувати** особливості організації евакуації поранених: визначення маршрутів/транспорту, пріоритетів, точки збору; порядок взаємодії з медичною службою батальйону;
- **застосовувати** принципи системи управління виживанням у підготовці та веденні бою, **реагувати** на зміну обстановки
- **впроваджувати** відповідні стандартні операційні процедури;
- **визначати** потреби в медичних силах і засобах, **пов'язувати** розрахунки з обмеженнями METT-TC та передбачати ризики
- **визначати** місця розміщення ПЗП роти, **встановлювати** порядок їх функціонування, **організовувати** забезпечення та **керувати** роботою ПЗП;

Основні питання.

- Підготовка особового складу (ASM/CLS/CMC) та її інтеграція в план підготовки підрозділу.
- TCCC: логіка етапів (Care Under Fire / Tactical Field Care / Tactical Evacuation Care) і їх застосування у бою.
- Медичне планування за METT-TC: оцінка обстановки, розподіл медичних сил і засобів роти, пріоритизація завдань.
- Евакуація поранених: маршрути, транспорт, пріоритети, зв'язок; ПЗП — розміщення, функції, стандартні операційні процедури.
- Взаємодія з вищими рівнями медичного забезпечення.

Методи навчання. Методика викладання передбачає активне використання «case study», аналізу проведених дій, контрольованих дискусій, обговорення типових ситуацій на основі досвіду російсько-української війни, практичні тренування з аналізу тактичної обстановки та розрахунку медичних сил і засобів.

Заняття супроводжуються візуальними матеріалами та побудовані з урахуванням досвіду російсько-української війни: під час аналізу обговорюються приклади помилок та ефективних рішень у питаннях надання первинної медичної допомоги та організації евакуації поранених.

Пасивні методи навчання передбачають самостійну підготовку слухачів до занять шляхом опрацювання стандартів, положень, інструкцій та перегляду навчальних відео.

Посилання.

1. Стандарт підготовки І-СТ-3. Індивідуальна підготовка військовослужбовця з військово-медичної підготовки. К: Українська військово-медична академія, 2021.
2. Сидоренко П.І. Медичне забезпечення. Підручник / П.І. Сидоренко, Т.М. Гут, Г.А. Чернишенко. – К.: Медицина, 2008. – 432 с.
3. Бойова система виживання воїна. Навчальний посібник / Шкурпіт О.М., Фелько М.В., Бачинський В.В. Одеса: ВА м. Одеса, 2018.
4. TCCC (Tactical Combat Casualty Care) Стандарт надання допомоги в догоспітальній медицині на полі бою
5. Про затвердження Обсягів надання медичної допомоги на догоспітальному етапі, які надаються під час ведення бойових дій та підготовки сил безпеки і сил оборони за призначенням у тактичних умовах: наказ Міністерства оборони України від 03.09.2024. №598;
6. Про затвердження Перелік лікарських засобів та медичних виробів, якими забезпечується особовий склад сил безпеки і сил оборони для надання домедичної допомоги: наказ Міністерства оборони України від 24.07.2024. №506;
7. Тактична догоспітальна допомога (курс індивідуальної підготовки): довідкові матеріали Командування Медичних сил України спільно з Центром оперативних стандартів і методики підготовки Збройних Сил України.
8. Бадюк М.І., Солярик В.В., Бадюк Л.М. Управління повсякденною діяльністю медичної служби: підручник. Київ: Сварог, 2023. 308 с.
9. AJP-4.10 Allied Joint Doctrine for Medical Support. Доступ за посиланням: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/922182/doctrine_nato_med_spt_ajp_4_10.pdf
10. Порядок організації медичного забезпечення оборонного бою механізованого батальйону, Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова, 2022, - 134 с.
11. Методичні рекомендації: «Організація надання домедичної допомоги та евакуація постраждалих військовослужбовців з поля бою» (рівень відділення, взвод) (за досвідом російсько-Української війни 2023 – 2024 років)

МОДУЛЬ 13

УПРАВЛІННЯ ПІДРОЗДІЛАМИ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ТА В ХОДІ ВЕДЕННЯ БОЮ

Мета. Сформувати у слухачів чітке розуміння порядку управління підрозділами в оборонному та наступальному бою, включно з організацією пунктів управління, веденням робочої карти, підготовкою і оформленням бойових (текстових та графічних) документів та ухвалення рішення командиром.

Цілі навчання. Після навчання слухач має бути спроможний:

- **організовувати** обладнання пунктів управління;
- **створювати** бойові (текстові та графічні) документи;
- **керувати** підрозділами під час пересування та під час ведення наступального й оборонного бою, застосовуючи встановлені процедури.
- **створювати** та віддавати бойовий наказ, попередні та бойові розпорядження;
- **виконувати** необхідні тактичні розрахунки, вести робочу карту командира.

Основні питання.

- Організація управління підрозділами під час підготовки та в ході бойових дій, пункти управління механізованих (мотопіхотних) підрозділів
- Оформлення бойових графічних документів: Застосування умовних тактичних знаків, порядок ведення робочої карти командира
- Управління підрозділами механізованого (мотопіхотного) батальйону (роти) в оборонному та наступальному бою

Методи навчання. Методика викладання передбачає використання методів активного навчання: «case study», аналізу проведених дій, контрольованих дискусій, нанесення обстановки на карту, оформлення бойових (текстових та графічних) документів, тестувань на платформі «Kahoot». Пасивні методи навчання передбачають самостійну підготовку слухачів до занять шляхом опрацювання витягів зі статутів, доктрин та методичних рекомендацій, а також аналіз прикладів з реального бойового досвіду підрозділів ЗС України.

Посилання.

1. Похнатюк С.В., Красюк О.П., Кривизюк Л.П. Штаб у бою: Навчальний посібник/ – Львів.: Піра – К, 2017, – 565 с.
2. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України, ч. II, Батальйон, рота – К.: 2016. – 225 с.
3. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України, ч. III, Взвод, відділення, танк – К.: 2016. – 208 с.
4. Наказ Головнокомандувача Збройних Сил України від 11.09.2020 року № 140 "Про затвердження Тимчасового порядку оформлення оперативних (бойових) документів".
5. ВП 7-(01,02,04)11.01. Методичні рекомендації роботи Штабного офіцера тактичної ланки. – К.: Редакційно-видавничий центр ЗС України, 2019.
6. ОП 3-102 ДОКТРИНА «ПУНКТИ УПРАВЛІННЯ (КОМАНДНІ ПУНКТИ) ТА ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ НА НИХ», серпень 2024.
7. Наказ Центрального управління Служби безпеки України № 383 від 23.12.2020 «Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю».
8. Наказ Міністерства оборони України № 605 від 17 жовтня 2023 року «Про затвердження Переліку відомостей Міністерства оборони України, які містять службову інформацію (ПСІ-2023)».

МОДУЛЬ 14

ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ

Мета. Сформувати у слухачів систему знань і практичних навичок щодо порядку, правил і процедур індивідуальної та групової психологічної підтримки особового складу в умовах ведення бойових дій.

Цілі навчання. Після навчання слухач має бути спроможний:

- **пояснювати** природу бойового стресу, **ілюструвати** його типові прояви та **інтерпретувати** його вплив на поведінку військовослужбовців;
- **класифікувати** типові гострі реакції (ступор, істерика, тремор, плач, дезорієнтація, галюцинації тощо) та **відокремлювати** їх від симуляції/дисциплінарних порушень за визначеними ознаками, **доповідати** висновки;
- **виконувати** алгоритм первинної психологічної допомоги; **демонструвати** послідовність дій і **впроваджувати** інструктажі/тренування особового складу щодо його застосування;
- **організовувати** короткотермінове відновлення бійця/відділення; **встановлювати** взаємодію з ППП і медичною службою; **готувати** та **доповідати** рішення за результатами оцінки стану;
- **застосовувати** коректні командирські інтервенції; **проводити** мотиваційні бесіди; **впроваджувати** методи підтримання боєздатності; **реагувати** на ознаки опору й коригувати дії підрозділу;
- **планувати** та **проводити** індивідуальні й групові заходи психологічної підтримки в умовах бою; **використовувати** стандартизовані процедури; **оцінювати** ефективність і **доповідати** результати керівнику.

Основні питання.

- Бойовий стрес: чинники сучасного бою, динаміка гострої реакції, бойова психічна травма.
- Первинна психологічна допомога: алгоритми дій при типових реакціях (ступор, істерика тощо).
- Психологічне відновлення: чотири етапи, взаємодія з МПЗ/медслужбою.
- Опір виконанню завдань: категорії випадків, тактики зниження опору.
- Групова підтримка: форми, правила проведення, роль командира.

Методи навчання. Заняття супроводжуються візуальними презентаціями, навчальними відео та роздатковими матеріалами (витяги з інструкцій, приклади реальних бойових ситуацій, алгоритми дій), із використанням методів активного навчання: аналіз ситуацій, мозковий штурм, рольові вправи. Пасивні методи навчання передбачають самостійну підготовку слухачів до занять через ознайомлення з актуальними методичними посібниками та відеоматеріалами.

Посилання.

1. Військовий стандарт ВП1-00(160)03.01 Інструкція «Протоколи надання психологічної допомоги військовослужбовцям Збройних Сил України», затвердженого начальником ГШ ЗСУ від 21.02.2021 року;
2. ВП 1-00(58).01.01 Методичні рекомендації дії групи спостереження за суїцидальною поведінкою військовослужбовців, затверджені начальником Головного управління морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України від 11.06.2019 року;
3. Порадник для командирів «Подолання бойового стресу у військових підрозділах», 2020. – 18с.12
4. Агаєв Н.А., Кокун О.М., Герасименко М.В., Пішко І.О., Лозінська Н.С. Досвід роботи в армії США та арміях інших країн щодо недопущення втрат особового складу з причин, не пов'язаних із виконанням завдань за призначенням. Методичний посібник. — К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2018. — 156 с.
5. Агаєв Н.А., Кокун О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Остапчук В.В., Ткаченко В.В. Збірник методик для діагностики негативних психічних станів військовослужбовців: Методичний посібник. – К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2016. – 234 с.
6. Порадник офіцеру психологу щодо організації психологічного супроводу військовослужбовців під час виконання завдань за призначенням, 2018 рік
7. Охорона психічного здоров'я в умовах війни / пер. з англ. Тетяна Семигіна, Ірина Павленко, Євгенія Овсяннікова [та ін.]. – К. : Наш формат, 2017. –1068 с.
8. Колесніченко О.С. Засади бойової психологічної травматизації військовослужбовців : монографія. Х. : ФОП Бровін О.В., 2018. 488 с.
9. Практикум з формування стресостійкості військовослужбовців до раптових змін бойової обстановки : Методичний посібник / [О.М. Кокун, Н.С. Лозінська, І.О. Пішко]; За ред. В.М. Мороза. К. : НДЦ ГП ЗС України, 2020. 55 с
10. Кокун О.М., Мороз В.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С. Формування психологічної готовності військовослужбовців військової служби за контрактом до виконання завдань за призначенням під час бойового злагодження : метод. посіб. К.: 7БЦ, 2021. 170 с.
11. Забезпечення психологічної стійкості військовослужбовців в умовах бойових дій : метод. посіб. / О. М. Кокун, В. В. Клочков, В. М. Мороз, І. О. Пішко, Н. С. Лозінська. – Київ-Одеса : Фенікс, 2022. – 128 с.
12. Психологічна (Ψ) Стійкість: броньований розум воїна, 2022.
13. Теорія і практика управління страхом в умовах бойових дій : метод. посібник / О. М. Кокун, В. М. Мороз, І. О. Пішко, Н. С. Лозінська. – Київ-Одеса : Фенікс, 2022. – 88 с.
14. Інструкція з організації психологічної підготовки у ЗС України, затверджена наказом Головнокомандувача ЗС України від 18.09.2024 № 431.
15. Порядок надання психологічної допомоги військовослужбовцям ЗС України, затверджений наказом Головнокомандувача ЗС України від 02.05.2024 № 174.
16. Наказ Головнокомандувача Збройних Сил України від 26.04.2025 року № 194 Про внесення змін до Інструкції з організації психологічної декомпресії військовослужбовців Збройних Сил України.
17. Військовий стандарт СТІ ООФГ.22Л Психологічна підготовка (навчальний курс), затверджений наказом Головнокомандувача ЗС України від 04.01.2025 № 1.

МОДУЛЬ 15

ПОВСЯКДЕННА ДІЯЛЬНІСТЬ

Мета. Підготувати офіцерів до підтримання підрозділів в постійній готовності до виконання завдань за призначенням, організації проведення бойової підготовки в підрозділі (за стандартами підготовки), створення безпечних умов військової служби у підрозділі, організації і ведення ротного господарства.

Цілі навчання. Після навчання слухач має бути спроможний:

- **пояснити** порядок організації обліку особового складу та матеріальних засобів, порядок приймання/здавання посади командира;
- **класифікувати** форми й методи бойової підготовки;
- **пояснити** вимоги безпеки під час занять, застосування ОВТ і господарських робіт;
- **здійснювати** ведення документів з бойової готовності.
- **проводити** заняття з бойової підготовки за стандартами;
- **створювати** (розробляти) планувальні й звітні документи;
- **встановлювати і впроваджувати** процедури повсякденної діяльності підрозділу;
- **адмініструвати** ротне господарство.

Основні питання.

- Загальні положення організації бойової підготовки
- Вимоги нормативних документів щодо планування бойової підготовки
- Цілі, завдання та етапи відновлення боєздатності
- Особливості відновлення боєздатності підрозділів в умовах особливого періоду (воєнного стану)
- Сутність та завдання ведення військового господарства
- Основи організації ведення ротного господарства
- Повноваження посадових осіб роти щодо ведення ротного господарства

Методи навчання. Під час проведення занять використовуються методи контролю знань та активні методи навчання. Поточний контроль під час проведення навчальних занять проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю.

Заняття супроводжуються візуальними матеріалами та побудовані з урахуванням досвіду російсько-української війни: під час аналізу обговорюються приклади помилок та ефективних рішень у питаннях бойової підготовки, відновлення боєздатності, ведення ротного господарства.

Пасивні методи навчання передбачають самостійну підготовку слухачів до занять шляхом опрацювання нормативно-правової бази, положень та інструкцій.

Посилання.

1. Закон України "Про військовий обов'язок та військову службу" від 25.03.1992 № 2232 (із змінами).
2. Закон України "Про державну таємницю" від 21.01.94 № 3855 (із змінами).
3. Закон України "Про Збройні Сили України" від 06.12.1991 № 1934 (із змінами).
4. Закон України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" від . 21.10.1993 № 3543 (із змінами).
5. Закон України "Про оборону України" від 06.12.1991 № 1932 (із змінами).
6. Статuti Збройних Сил України.
7. Положення про військове (корабельне) господарство Збройних Сил України, затверджене наказом Міністерства оборони України від 07.08.2023 № 456.
8. Інструкція про організацію обліку, зберігання і видачі стрілецької зброї та боєприпасів у Збройних Силах України (затверджена наказом Міністра оборони України від 29.06.2005 № 359 / у редакції наказу Міністерства оборони України від 20.10.2015 № 569).
9. Положення про організацію роботи з охорони праці у військових частинах, військових навчальних закладах, установах, організаціях та на підприємствах МОУ, затверджене 4. Наказом Міністра оборони України від 28.01.1998 № 20.
10. Положення про пожежну безпеку в системі МОУ, затверджене наказом МОУ від 29.09.2014 № 685 (у редакції наказу МОУ від 24.06.2020 № 224).
11. Інструкція про розслідування та облік нещасних випадків з військовослужбовцями, професійних захворювань і аварій у Збройних Силах України, затвердженої наказом Міністерства оборони України від 27 жовтня 2021 року № 332.
12. Інструкція з надання доповідей і донесень про події, кримінальні правопорушення, військові адміністративні правопорушення та адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, порушення військової дисципліни та їх облік у Міністерстві оборони України, Збройних Силах України та Державній спеціальній службі транспорту, затвердженої наказом Міністерства оборони України від 29.11.2018 № 604.

ПЕРЕГЛЯД ТА ОЦІНЮВАННЯ КУРСУ

Вдосконалення програми Вишколу є безперервним процесом, що включає перегляд поточної програми курсу та уточнення навчальних матеріалів. Перегляд програми відбувається з урахуванням відгуків слухачів. Для забезпечення якісної підготовки на Вишколі впроваджується оцінювання слухача та забезпечується зворотній відгук від слухачів.

Оцінювання роботи слухачів

З метою перевірки знань слухачів упроваджуються різні форми оцінювання:

- 1. Формальна оцінка.** Виставляється за результатами контрольного заходу або виконання завдання, передбаченого програмою.
- 2. Оцінювання наставником.** Наставник групи оцінює успішність слухачів своєї групи. Цей процес є постійним та, зазвичай, полягає у неформальному спілкуванні наставника індивідуально з кожним слухачем з метою детально розібрати причини та умови, що впливають на динаміку його розвитку. Наставники надають поради та рекомендації слухачам щодо підвищення їхньої ефективності і визначають теми, на яких слід зосередитися. Такий підхід допомагає вчасно скорегувати рівень успішності слухачів.
- 3. Оцінка іншими слухачами.** Наприкінці Вишколу слухачі матимуть можливість оцінити один одного. Така оцінка є анонімною та не впливає на загальний бал успішності слухача.

Відгуки слухачів

Наприкінці тижня, навчальної дисципліни та усього Вишколу кожен слухач повинен надати індивідуальний відгук про сприйняття матеріалу курсу. Координатор групи відповідає за збір відгуків від слухачів і передає їх Директору курсу. Мета такого відгуку полягає в оцінці якості матеріалів програми та її відповідності потребам слухачів.

Наприкінці Вишколу слухачі надають детальний письмовий відгук про програму курсу, спосіб викладу інформації інструкторами та про Вишкіл у цілому. На основі відгуків слухачів та звітів про результати вивчення матеріалів навчальних дисциплін Директор курсу звітує про результати Вишколу.

Звіт про результати курсу

За результатами Вишколу наставник готує Відгук про слухача, в який включає підсумкові результати його оцінювання за програмою Вишколу. Після успішного завершення курсу слухач отримує сертифікат про звершення Вишколу капітанів.

УКРАЇНА UKRAINE МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ MINISTRY OF DEFENCE OF UKRAINE Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка Military Institute of Taras Shevchenko National University of Kyiv СВІДОЦТВО / CERTIFICATE СПП № 22994521/00560-24	
ДОВГАНІУК (прізвище) Андрій Олександрович (ім'я та по батькові)	DOVHANIUK (family name) Andrii (first name)
з 29.07.2024р. до 19.10.2024р. пройшов навчання у Військовому інституті Київського національного університету імені Тараса Шевченка й виконав освітню програму курсу професійної військової освіти офіцерського складу тактичного рівня (командний курс тактичного рівня Сил територіальної оборони L-1C – 20 кредитів ЄКТС).	
from 29.07.2024 to 19.10.2024 received training at the Military Institute of Taras Shevchenko National University of Kyiv and completed the Tactical Level of the Officer Professional Military Education Course (Territorial Defence Forces, Tactical Level Leadership Course (L-1C) – 20 ECTS credits).	
Начальник Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка Commandant of the Military Institute of Taras Shevchenko National University of Kyiv	
Полковник/ Colonel (військове звання/ military rank)	Олексій СИРОШТАН Oleksii SIROSHATAN (ім'я та прізвище)
16 жовтня 2024 року / October 16, 2024 <i>Дата/Date</i>	М.П.
Регістраційний номер/ Registration number 22994521/00560-24	
19 жовтня 2024 року / October 19, 2024 <i>Дата видачі (день/місяць/рік) / Date of issue (day/month/year)</i>	

УДОСКОНАЛЕННЯ КУРСУ

Курс постійно удосконалюється за рахунок трьох джерел:

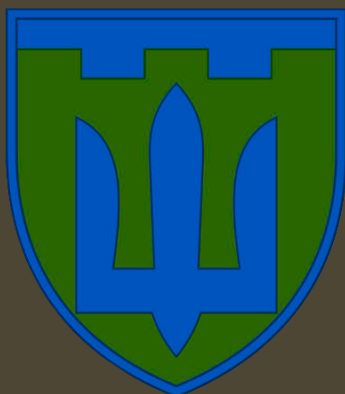
- **вимоги замовника курсу** – Командування Сил ТрО;
- **постійний перегляд** досвіду російської-української війни, зміни тактики і вимог навчальних програм;
- **зворотній зв'язок** від слухачів під час курсу і після його завершення.

Після кожної навчальної дисципліни слухачі проходять **анонімне опитування** щодо актуальності змісту навчання і завдань, їх відповідності сучасним тактикам. **Окремо оцінюється слухачами робота інструктора.**

Усі слабкі сторони опрацьовуються командою в перерві між курсами, а кращі закріплюються. За кожною презентацією і навчальним завданням закріплений конкретний інструктор, завданням якого є постійно покращувати навчальні матеріали та тактичні завдання.

Також збираються **відгуки командирів на випускників Вишколу**, й на основі зворотнього зв'язку приймаються рішення щодо внесення змін в програму (заняття).

СЛУХАЧІ ТА ВИПУСКНИКИ КУРСУ

РОЗРОБЛЕНІ НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ КУРСУ

«ДОВІДНИК КОМАНДИРА» – це посібник для командирів рот, взводів і відділень Збройних Сил України. Він містить ключові положення щодо підготовки та ведення бойових дій, що дозволяють ефективно керувати підрозділом у різних умовах.

Довідник містить практичні алгоритми дій, схеми, чек-листи та зразки бойових документів, що робить його корисним для командирів у реальних бойових умовах.

«ЛІДЕРСТВО ТА ЗГУРТОВАНІСТЬ» – посібник, який розроблений для командирів рот і взводів Збройних Сил України, щоб допомогти їм розвинути ефективне лідерство та згуртованість підрозділу. Він ґрунтується на реальному бойовому досвіді та містить практичні рекомендації щодо управління військовим колективом.

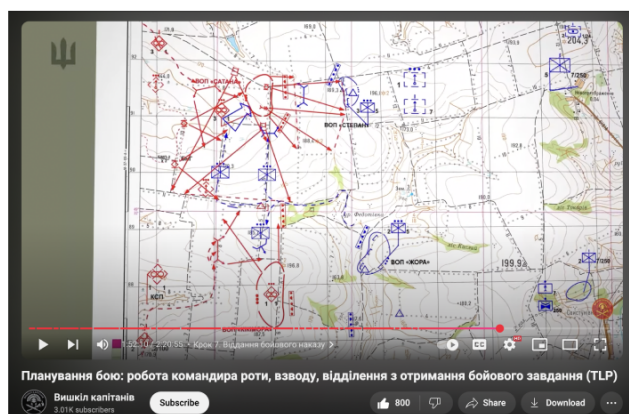

«РОБОЧИЙ БЛОКНОТ КОМАНДИРА РОТИ» - є практичним інструментом для командирів рот, який допомагає ефективно планувати та керувати підрозділом. Він містить формалізовані документи та алгоритми прийняття рішень відповідно до сучасних військових стандартів НАТО та ЗСУ. Виготовляється з водонепроникного матеріалу, який дозволяє працювати за будь-яких погодних умов.

«НАВЧАЛЬНИЙ ФІЛЬМ. ПЛАНУВАННЯ БОЮ: РОБОТА КОМАНДИРА РОТИ, ВЗВОДУ, ВІДДІЛЕННЯ З ОТРИМАННЯ БОЙОВОГО ЗАВДАННЯ (TLP – TROOP LEADING PROCEDURES)»

У відео розглядається одноосібне планування бою, відоме у військах США та багатьох країн НАТО як TLP (Troop Leading Procedures). Найперше ця методика призначена для командирів рот, командирів взводів чи командирів відділень. Запропонований український переклад – процедури планування бою. Навчальний фільм створено для того, щоб знання і вміння з планування бою могли отримати якомога більше командирів. Це допоможе максимально ефективно виконувати завдання і зберегти особовий склад.

«ДАЙДЖЕСТ ДОСВІДУ «ВІД КОМАНДИРА ДО КОМАНДИРА» - це інформаційний документ, створений на основі бойового досвіду офіцерів Сил оборони України, які навчаються на Командному курсі тактичного рівня Сил територіальної оборони, L-1С («Вишкіл капітанів») Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

У дайджесті наведені реальні ситуації (позитивні – «вони зробили правильно» і негативні – «так робити не варто»), зібрані під час занять з обміну бойовим досвідом.

За результатами розгляду кожної ситуації проводиться аналіз проведених дій (АПД, ААР), найцінніші ситуації оформлюються у формат такого дайджесту для швидкого поширення серед командирів тактичної ланки.

ТРАДИЦІЇ КУРСУ

Отримання Шеврону курсу

ЧОРНИЙ ПАТЧ – є нарукавним знаком слухачів курсу «Вишкіл капітанів».

ВРУЧАЄТЬСЯ - лише у разі успішного складання екзамену з планування оборонного чи наступального бою за процедурою планування бою (TLP).

ГАСЛО: НОСИ З ГІДНІСТЮ! МАЮ ЗА ЧЕСТЬ!

ЧЕРВОНИЙ ПАТЧ – є нарукавним знаком команди курсу «Вишкіл капітанів».

ВРУЧАЄТЬСЯ:

- Адміністрації та інструкторам курсу
- Поважним гостям, запрошеним спікерам, партнерам курсу та іноземним партнерам країн-членів НАТО

Розроблення Шеврону групи

Один із ключових аспектів військового лідерства – створення єдності в підрозділі. Власний шеврон є видимим символом команди, який нагадує кожному військовослужбовцю, що вони частина єдиного бойового колективу.

Власний шеврон – це більше, ніж просто тканина. Це знак відданості підрозділу, його місії та цінностям. Саме тому кожна навчальна група розроблює свій шеврон.

Забіг пам'яті

На жаль, серед випускників курсу «Вишкіл капітанів» є офіцери, які загинули під час виконання бойових завдань.

У пам'ять про них на кожному курсі відбувається «ЗАБІГ ПАМ'ЯТІ» під гаслом «ПАМ'ЯТАЄМО! ПОМСТИМОСЯ!».

- Під час урочистого вшанування ми згадуємо ім'я та подвиг кожного загиблого випускника.
- Дистанція «ЗАБІГУ ПАМ'ЯТІ» 5 км.
- Інструктори беруть участь в забігу у футболках з портретами загиблих випускників.
- На забіг запрошуються рідні та побратими загиблих випускників.

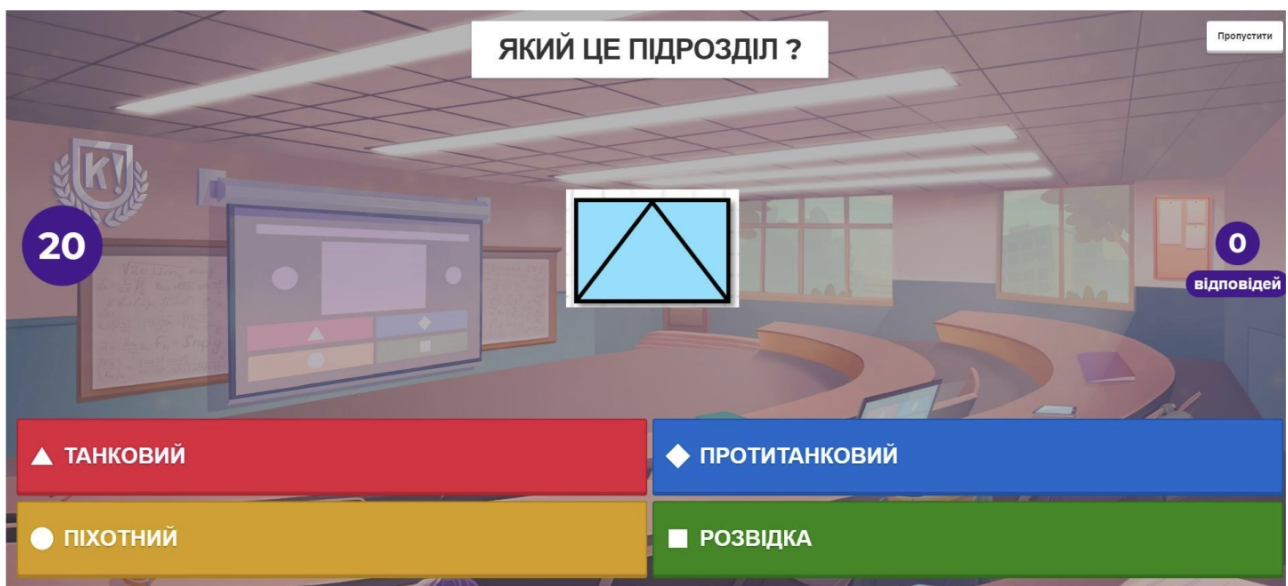
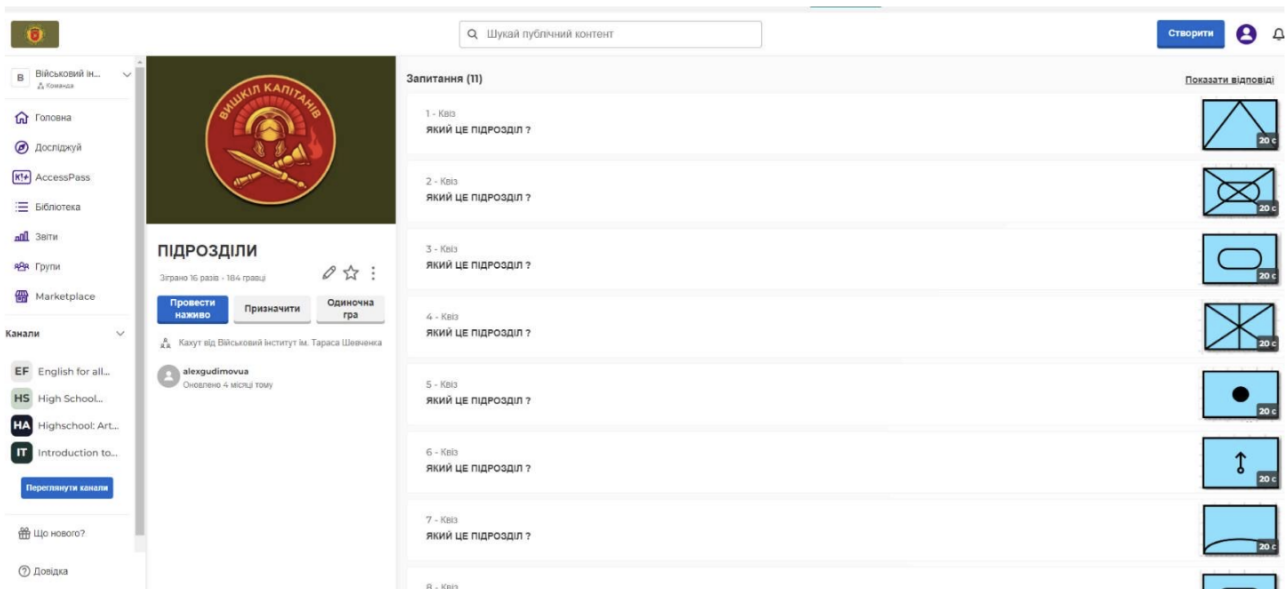

Чемпіонат по тактичним позначкам

В середині курсу проводиться чемпіонат по знанню та застосуванню «Тактичних позначок».

Проведення такого чемпіонату в ігровій формі дозволяє краще засвоїти велику кількість позначок, їх зміст та порядок застосування.

Крім того чемпіонат емоційно розвантажує слухачів та створює дух змагальності.

Вручення перехідної шаблі кращого інструктора

Шабля вручається інструктору, який протягом курсу проявив найбільшу відданість курсу та його цінностям, його індивідуальні здібності на високому рівні й навчальні показники групи інструктора на найвищому рівні в порівнянні з усім курсом.

На одній стороні шаблі вигравіровано напис: **«КРАЦЬОМУ ІНСТРУКТОРУ «ВИШКОЛУ КАПІТАНІВ»**. А на звороті шаблі вигравіровано гасло курсу: **«ГОСТРІШИМ ЗА МЕЧ БУВАЄ ТІЛЬКИ РОЗУМ»**.

Визначення кращого слухача курсу

Під час навчання на курсі кожен слухач оцінюється індивідуально інструктором й в кожній групі формується рейтинг слухачів. Кращі слухачі груп отримують фірмові фліски з символікою курсу.

Кращі слухачі груп оцінюються колегіально інструкторами й проходять співбесіди з керівництвом курсу, після чого визначається найкращий слухач курсу.

Кращі слухачі груп отримують рекомендації щодо підвищення на посаді, найкращий слухач курсу також отримує плакетку **«НАЙКРАЩИЙ СЛУХАЧ КУРСУ»**.

Відгуки та пропозиції надсилайте на vyshkil.kapitaniv.11c@gmail.com

ДЛЯ НОТАТОК

[illegible]

ДЛЯ НОТАТОК

[illegible]

